

Zaniklá středověká ves Bradlo

Hosov, okr. Jihlava, Kraj Vysočina

13. – 2. polovina 15. století

0,75 km

Navigační bod: N 49°23'13.07",
E 15°30'22.68" (jihozápadní okraj vsi).

↑ *Destrukce staveb zaniklé středověké vesnice.
Foto P. Macků 2015*

Přístup: Ze silnice č. 602 z Jihlavy na Hubenov odbočit po 600 m za kruhovým objezdem na sever na lesní cestu. Vůz ponechat za mostkem přes drobný potok, který je proti proudu vhodné sledovat až k prameni. Vesnice se nacházela po obou jeho stranách.

Význam: Zaniklá středověká vesnice s pozůstatky po dolování stříbra v okolí.

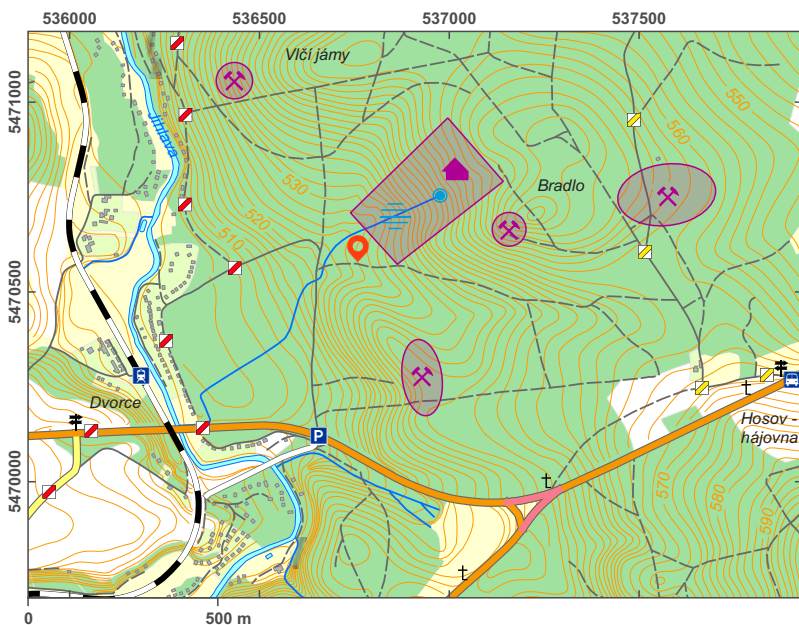
Historie: Ves je poprvé zmiňována v historických pramenech roku 1226 jako majetek želivského kláštera. O více než sto let později, roku 1365, ji vlastnil jihlavský měšťan Mikuláš Derer, který ji před smrtí daroval jihlavskému špitálu. Zajímavá je zmínka

z roku 1451, kdy vesnici zastavují Jan a Zikmund Beránkové Mance z Biskupic, protože roku 1459 ves už zase prodávalo město Jihlava Ondráčkovi z Kostelce. V závěru své existence tak často střídala majitele. Pravděpodobně někdy v druhé polovině 15. století ves z neznámých příčin zaniká (snad kvůli odchodu obyvatel do nedaleké Jihlavy), což naznačuje zmínka z roku 1526, kde se v místě uvádějí pouze louky na Bradle a Bradelský rybník.

Popis: Ves ležela na východním svahu vrcholu Bradlo kolem bezejmenného potoka ústícího do řeky Jihlavy, rozprostírající se v malém sedle mezi okolními kopci. Osa vesnice byla orientovaná v jihozápadním–

severovýchodním směru. Dnes je v terénu pozorovatelná asi v rozloze 200 × 100 m a nachází se v ploše povětšinou porostlé lesem s drobnými zalesňovanými proseky. Zřetelné jsou destrukce staveb, projevující se terénními nerovnostmi, které tvoří drobné kopečky (1) a zahloubeniny. Půdorysně vesnice připomíná ležící písmeno „L“ s kratší stranou směřující k severozápadu. Domy,

kterých nebylo mnoho, byly orientovány štítovou stranou do návsí a nacházely se především na jižní straně vodoteče. Jejich podobu nelze přesně určit, ale při jejich stavbě se uplatňoval kámen (podezdívky, zdi). Při západním okraji vsi se nachází pozůstatky po dvou menších vodních nádržích. V nejbližším okolí pak jsou dochovány části úvozů a místy i zaniklá pole – plužiny.

↑ Středověké nálezné situace odhalené vývratem stromu. Foto P. Macků 2015

↑ Poškození destrukce středověkých staveb nelegálním průzkumem detektory kovů. Foto P. Macků 2015

↑ Důsledky lesní hospodářské činnosti na lokalitě. Foto P. Macků 2015

Ty se projevují charakteristickým zvlněním krajiny v delších úsecích. Lokalita je poškozena detektorářskými výkopy, které bohužel narušily i základové konstrukce středověkých domů (2). K postupnému zániku lokality přispívá ovšem především práce lesníků. Těžba stromů a rozsáhlé odvodňovací strouhy v celé oblasti narušily na mnoha místech středověké vrstvy či zdivo (3). Kvůli strouhám dochází i k vývratům stromů, odhalujícím středověké vrstvy (4). Jihovýchod-

ně, severně a především severozápadně se nachází terénní pozůstatky po dolování stříbra (Bradlo-doly, Vlčí jámy atd.), sestávající ze soustav jam hlubokých 3–4 metry a obvalů (5). Pro úplnost je nutné zmínit ještě pomístní název Na Bradle, nacházející se 1,3 km jiho-jihozápadně od vesnice, kde byly v roce 1966 nalezeny střepy středověkých nádob. [pm]

↑ Terénní pozůstatky po dolování stříbrné rudy. Foto P. Macků 2015

Literatura: Nekuda 1961; Bláha 1968; Měřínský 1976.

Okolí:

- (1) Kostelec u Jihlavy (JI), tvrziště:
N 49°21'49.55", E 15°29'21.97" (2,6 km).
- (2) Plandry (JI), Rantířovský hornický náhon
a středověký hornický areál s motte:
N 49°25'7.86", E 15°31'40.28" (3,7 km).
- (3) Rohozná u Jihlavy (JI), rozsáhlé relikty
hornického areálu v okolí Čertova Hrádku:
N 49°21'42.14", E 15°23'37.64" (8,5 km).